

השמיטה, כי הם חוששים שמא תשמט השמיטה בסופה את החוב, ונמצא **דליכא למימר** את התירוץ [כלפי מה שהעידו העדים האחרים כי עדי השטר היו עמהם במקום אחר מהמקום המופיע בשטר] **שמא איחרוהו** העדים החתומים בשטר **וכתבוהו** במועד מאוחר, של אחד בניסן בשנת השמיטה, היות **דלא מרע לשטריה**, אין העדים עושים כן, כדי לא להרע את השטר. לפי שאיחור כתיבת השטר לתאריך הזה מרע את השטר, כי אנשים מרננים עליו שהוא מזויף, שהרי אין דרך בני אדם להלוות אז כסף — **אפילו הכי, כיון דשביעית רק בפופה משמטת** — **מכשרינן** לשטר, ואין אנו חוששים שמא לא ראו העדים החתומים בו את ההלואה.

מכל מקום, בין מהמשנה ובין מהברייתא, קשיא הסתירה ממשנתנו. שהרי אם כדברי משנתנו, שגם בדיני ממונות יש צורך שיעמדו העדים בדרישה וחקירה, כיצד מכשירים אנו שטרי חוב מאוחרים על אף שהתאריך שעליו הם חתומים הוא תאריך שיש עליו עדים אחרים המעידים שהוא אינו נכון!?

(סימן: חרפ"ש).

ונאמרו בתירוץ הסתירה ממשנתנו לדברי המשנה והברייתא בשטרי חוב המאוחרים, ארבעה תירוצים, על ידי ארבעה אמוראים, וסימן האות [הראשונה או השניה] של ארבעת שמותיהם הוא "חרפ"ש, וכפי

את הקרקע מהלווה עוד לפני ההלואה, ולא היתה הקרקע הזאת משועבדת לפרעון החוב.⁽¹⁸⁾

ושטרי חוב המאוחרים, כגון שבאו עדים אחרים, ומעידים שראו כי ההלואה הזאת נעשתה בתאריך מוקדם מהזמן הכתוב בשטר, והזמן שבשטר שחתמו עליו העדים הוא זמן מאוחר, **כשריין**. כי אין כל תקלה בדבר, ואדרבה, מעליותא היא ללקוחות, לפי שנמחל השיעבוד שעל הקרקע מזמן ההלואה ועד הזמן הכתוב בשטר.

ואי סלקא דעתך דיני ממונות בעינן דרישה וחקירה, תיקשי, שטרי חוב מאוחרין, אמאי **כשריין**, הרי כיון שיש שני עדים המעידים שלא נעשתה ההלואה בתאריך המופיע בשטר, כי הם ראו שההלואה נעשתה בתאריך מוקדם, יש לנו לחוש שמא העדים החתומים בשטר לא ראו כלל את ההלואה, שהרי הוכחה עדותם לגבי ראיתם בתאריך המופיע בשטר.⁽¹⁹⁾

ודוחה הגמרא את הדחיה: **הא**, טענתך שאם כן יש להקשות מהמשנה ולא מהברייתא, **לא קשיא**. היות **דעדיפא מינה קאמרינן**, יש חידוש בדברי הברייתא הנותנים תוקף להלכה זו יותר מדברי המשנה, ולכן עדיף להקשות מדברי הברייתא. כי מתבאר בברייתא, **דאפילו שטר מאוחר שנכתב בו תאריך של אחד בניסן בשמיטה, דלא שביחי אינשי דמוזפי**, שאין זה שכיח שילוו בני אדם כסף לחבריהם ערב סיום שנת

19. ועדותם של העדים האחרים היא על מלוה בעל פה, ואין כאן מלוה בשטר. רש"י

18. ופסלו אותם חכמים לגמרי, בתורת קנס, שלא יוכלו לגבות בהם מנכסים משועבדים אפילו מזמן ההלואה. רש"י